

Per què els socialistes catalans volem guanyar les eleccions?

JOSÉ MONTILLA

Vilopriu, 26 d'agost 2010

Benvolgudes amigues i benvolguts amics.

Molt bona tarda i moltes gràcies, un any més, als amics de Nou Cicle i a la família de Lluís Maria de Puig, per mantenir-se fidels al seu compromís els uns i amb la seva hospitalitat els altres.

Gràcies a tots per la vostra presència. Molt especialment a Poul Nyrup Rasmussen. La seva presència aquí és un honor i estic segur que les seves paraules constituïran un estímul per a tots nosaltres.

Aquest és, per dir-ho així, “el darrer Vilopriu de la legislatura”.

Aquesta tardor afrontarem les eleccions al Parlament de Catalunya en un dels moments més difícils des de que van recuperar l'autogovern.

Fa unes setmanes, davant dels representants del poble de Catalunya, vaig afirmar que Catalunya vivia una hora greu i, a la vegada, exigent.

També és un moment clau i determinant per al socialisme català, per al PSC.

Estem vivint uns temps difícils, amb més incerteses que les habituals, perquè se'ns acumulen tres crisis de diferent naturalesa, però d'intensitat similar.

Efectivament, estem immersos en un triple repte: econòmic, institucional i polític.

Aquesta conjunció dibuixa una situació molt complicada i que no té una sortida fàcil ni simple. I que ens exigeix parlar clar i actuar amb determinació i coratge, al mateix temps.

Claredat per fer l'esforç d'entendre i d'explicar aquesta situació sense concessions, dient les coses pel seu nom, sense enganyar-nos i sense enganyar a la gent. Però també defugint les explicacions simplistes i tòpiques. I, per sobre de tot, evitant la temptació demagògica.

Coratge i determinació per prendre decisions difícils, adoptar mesures en contextos inèdits i sobretot per explorar nous camins que ens condueixin a un futur millor, que serà diferent del que hem viscut els darrers anys. Un futur per al que no valen ni els llocs comuns ni les rutines, i que demana d'actituds obertes, creatives i valentes.

No som davant d'una crisi econòmica convencional.

Ni d'una crisi institucional conjuntural.

Ni, molt menys, d'una crisi de la política en minúscula.

De l'encert en la comprensió del caràcter i l'abast d'aquestes crisis, i de les decisions que ara adoptem, en dependrà que siguem capaços de seguir avançant per un camí de progrés material, de benestar social, de convivència pacífica i de superació cultural. O, al contrari, si no som capaços d'avançar podríem entrar en el malson del declivi econòmic, de la disgregació social, de l'enfrontament cívic i de l'embrutiment cultural.

Per això és hora de la política seriosa. De la Política amb majúscules.

No som, com dic, davant d'una crisi econòmica convencional de la que en puguem sortir confiant simplement en els automatismes del cicle econòmic ni en mesures procícliques que l'acompanyin.

Som enmig d'una crisi que afecta de ple el nostre model de creixement i que repercuteix sensiblement en el nostre model social.

Estem entenent que afecta el nostre nivell de riquesa i de benestar i, més enllà, el nostre estil de vida.

Estem acceptant amb realisme els sacrificis econòmics i socials imprescindibles per depurar el nostre model econòmic i per ajustar el nostre sistema de benestar a les nostres possibilitats.

Estem exigint-nos un plus de creativitat i d'innovació per trobar sortides sòlides, per transitar de la forma més ràpida i ferma possible cap a un nou paradigma econòmic que, al meu parer, ha de pivotar sobre tres pilars imprescindibles i complementaris, amb els que hem estat treballant de manera molt singular aquests darrers anys: 1r. la competitivitat, 2n. la sostenibilitat i 3r. la solidaritat.

Competitivitat per inserir-nos millor en l'economia global.

Sostenibilitat per afrontar amb èxit la lluita contra el canvi climàtic. Per fer-hi la nostra aportació. Per assumir que també som part del problema i que, per petita o modesta que pugui semblar, estem obligats a fer una aportació a la solució.

Solidaritat per repartir millor els esforços i las càrregues inherents a una societat del benestar. Solidaritat social, solidaritat generacional, i també solidaritat territorial.

A poques setmanes de les eleccions hem de donar resposta a la pregunta de si hem fet els deures que ens imposa una situació econòmica i social tan complexa i exigent.

Els electors tenen tot el dret a demanar-nos, a més, que els diguem quina és la nostra posició i la nostra aportació diferencial, la que ens singularitza d'altres ofertes polítiques, la que justifica i justificarà la nostra petició de vot.

I en aquest punt afirmo, amb tota la modèstia però també amb total convenciment, que sí que hem fet el que calia. Que ens hem esforçat a fer els deures i a fer-los puntualment.

També haig de reconèixer, sense embuts, que ens queda molt per arribar a port. Entenent que el model de societat que els socialistes catalans volem no estarà mai fet del tot. Perquè el nostre model entén que Catalunya és un projecte social i polític en construcció constant.

Però, tot i així, hi ha algunes coses que podem afirmar amb tota rotunditat i convicció. Podem afirmar que no hem vacil·lat en cap moment a l'hora de reconèixer la crisi econòmica a partir d'un diagnòstic realista i de parlar clar a la gent.

Vàrem ser dels primers a adoptar un ampli paquet de mesures per pal·liar els efectes negatius de la crisi, tant en les nostres empreses com entre els sectors socials més febles.

Podem afirmar que, des del Govern de Catalunya, hem fet un esforç extraordinari, al límit de les nostres possibilitats financeres. I que hem reclamat i aportat propostes per a les mesures que havien de prendre altres nivells de govern.

Una part d'aquest sobreesforç que s'ha fet des de Catalunya l'hem pogut fer gràcies al nou model de finançament, derivat de l'Estatut de 2006. Un nou model que vam negociar durant mesos, amb moments de tensió i dificultats, però sense defallir ni un moment. I el resultat positiu obtingut ha repercutit positivament en la gestió de la crisi.

També és ben cert que hem aconseguit associar els representants dels sectors empresarials i sindicals més importants de Catalunya a aquest esforç contra la crisi, des de l'Acord Estratègic a les Trenta Mesures. I és reconegut que aquesta pràctica de concertació social ha permès enfocar amb una perspectiva estratègica i a llarg termini temes clau per al nostre futur com el nou model de creixement, la immigració, l'educació, la recerca científica, les infraestructures i l'habitatge.

Aquests dies estem insistint una vegada i una altra en la necessitat d'explicar, de donar el valor que mereix a la ingent obra de govern que hem dut a terme els darrers set anys. Les dues legislatures que Catalunya ha estat governada per l'esquerra i que els socialistes hem tingut la responsabilitat i l'honor de presidir la Generalitat.

Els socialistes no ens amaguem del que hem fet. Al contrari, assumim amb convenciment i orgull una obra de govern que, en quantitat i qualitat, està molt per sobre de qualsevol balanç de qualsevol legislatura dels darrers trenta anys.

Estem recordant, per exemple, que en set anys...

- Hem passat de menys de 24.000 a més de 63.000 places de llars d'infants.

- Ingent creixement de quilòmetres de Metro a Barcelona.

- Ajuts per al lloguer de pisos.

- Hem incrementat el nombre de mestres.

- Que hem executat infraestructures per garantir l'abastament d'aigua als més de set milions de catalans.

- O com hem multiplicat el nombre d'hectàrees de regadiu.

- O com hem reduït el temps d'espera per a la majoria d'intervencions quirúrgiques.

Totes aquestes actuacions i dades són certes. Com ho són tantes altres que s'han d'anar explicant i repetint, amb convenciment i de forma pedagògica.

Com hem de presentar-nos davant dels electors amb la consciència tranquil·la d'haver fet un gran esforç per lluitar contra la crisi i per orientar correctament la transició de l'economia catalana cap a un nou model de creixement.

M'agradaria poder dir que ens hi podem presentar amb orgull, però ningú no es pot sentir orgullós, per molt que hagi treballat, per molt que hagi fet el que tocava, si la crisi econòmica persisteix, si hi ha mig milió de persones en atur, si hi ha gent que ho passa malament.

Per tant, doncs, afirmo que hem fet el que calia, que hem treballat molt durament, i que tenim les coses orientades en la direcció correcta. Encara que també afirmo que mentre hi ha problemes greus a la societat és un insult a la intel·ligència dels ciutadans vanagloriar-se d'haver fet el que tocava.

Perquè, a més de jutjar-nos per tot el que hem fet, els ciutadans ens demanen quin és el nostre segell específic, quina és la contribució genuïna del socialisme català a la superació de la crisi i a la definició del model de futur.

És una demanda que ha de ser atesa i resposta mirant als ulls de la gent, amb convicció i compromís. Crec que la nostra resposta es pot resumir en dos conceptes: l'acord social i la solidaritat.

Els socialistes catalans ens distingim per una determinada manera de fer les coses que consisteix a crear les condicions per fer possible l'acord i el compromís de les forces vives i representatives de l'economia i de la societat en els grans objectius de la política econòmica i social. És sens dubte el nostre senyal d'identitat socialdemòcrata.

Però ens distingim, sobretot, pel compromís i la recerca de la solidaritat, per tenir la vista posada en primer lloc en els més febles, en els que estan en situació de major risc, en els que tenen dificultats per seguir el ritme de l'evolució general.

Solidaritat social entre les diferents classes i sectors de la societat. Solidaritat generacional entre els diferents segments d'edat de la societat, entre joves, adults i vells. Solidaritat territorial entre els diversos països del país. Solidaritat entre els catalans amb velles arrels i els nous catalans. Solidaritat per aconseguir la cohesió social i territorial imprescindibles per poder parlar amb fonament d'una veritable cohesió nacional.

Una solidaritat que ha de ser exigent, que no pot portar-nos a una societat acomodaticia, que ha de desvetllar la responsabilitat col·lectiva i totes les responsabilitats individuals. Una solidaritat, de la que els acords socials en són un instrument.

Per tant, companyes i companys, podem presentar-nos a l'examen del poble amb la consciència de la feina realitzada i amb l'orgull de proposar i representar un model econòmic i social de concòrdia i de solidaritat.

Em vull referir ara, un moment, a la segona crisi de què he parlat en començar: la crisi institucional.

No estem davant d'un incident menor en les relacions entre Catalunya i Espanya. No cal que us ho expliqui. Tots tenim en major o menor grau aquesta sensació que alguna cosa s'ha trencat i que costarà molt recompondre-la.

La sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut -la sentència i les circumstàncies que l'han envoltada- han fet aflorar a la superfície un problema de fons que -com m'heu sentit dir reiteradament- no és un problema de Catalunya, sinó un problema d'Espanya.

És el problema originat per la impossibilitat o per la manca de voluntat de reconèixer i assumir plenament la seva diversitat, que -per a nosaltres- té, en el reconeixement de la personalitat singular de Catalunya, la seva pedra de toc.

L'hostilitat permanent dels uns i a vegades l'insuficient compromís dels altres no ha fet altra cosa que fer créixer el malestar dels catalans, facilitant el desplaçament de l'opinió pública cap a posicions cada cop menys interessades a refer la relació amb Espanya.

No em canso de repetir que el mal causat perjudica, tant o més que les relacions polítiques i institucionals, les relacions afectives entre Catalunya i Espanya. Reparar-les exigeix i exigirà voluntat, temps, dedicació. Més gestos i actituds que decisions legals, tot i que d'aquestes també. Més projecte engrescador de futur que mirades rancoroses al passat.

En definitiva, cal que el terreny compartit entre els que no som separadors ni separatistes s'eixampli, creixi, agafi volada ... i finalment s'imposi a les temptacions de la discòrdia civil o de la indiferència resignada.

Perquè encara que estiguem convençuts que la corda no es trencarà, no podem deixar el discurs en mans dels que no fan altra cosa que estrebar-la per un extrem i per l'altre. Perquè un dia les condicions poden haver canviat i la corda es podria trencar...

Si volem restablir els ponts de diàleg, hem d'aconseguir que el diàleg s'imposi per damunt dels partidaris del soroll. I hem d'aconseguir que el discurs constructiu, serè, sensat i exigent domini per damunt de la cridòria inflamada dels qui ja els va bé per als seus interessos que l'ambient es vagi deteriorant més i més.

Els socialistes catalans hem assumit des del primer instant de la nostra fundació aquesta vocació de pont, de vehicle d'entesa i de concòrdia. No és altra cosa la nostra convicció federal. La nostra convicció profunda en la divisa maragalliana d'unió i llibertat.

Avui, aquesta vocació i aquesta convicció ens obliguen a ser molt més exigents amb nosaltres mateixos i amb el socialisme espanyol. Ha arribat l'hora de fer un pas endavant decidit i decisiu per demostrar que el nostre projecte de catalanisme federal és desitjable i viable. Potser ha arribat el moment de començar a dir que aquest és l'únic projecte viable per a l'Espanya que estem construint des de la Transició.

És el que estem fent quan ens comprometem a exigir el compliment íntegre de l'Estatut votat pel poble de Catalunya. És el que estem fent quan estem exigint a les institucions democràtiques d'Espanya i els partits polítics que van votar l'Estatut que siguin coherents amb l'acord polític assolit sobre l'autogovern de Catalunya. És el que estem fent quan hem iniciat la negociació política amb el Govern espanyol per acordar alternatives a les parts de l'Estatut esmenades per la sentència del Tribunal Constitucional. És el que haurem de fer per acumular la màxima força del catalanisme, necessària per culminar amb èxit la negociació amb el Govern central.

Per fer realitat la causa comuna del catalanisme, sense miratges unitaris d'una tarda d'efervescència, buscant la solidesa i l'eficàcia d'una acció compartida i continuada. Ho haurem de fer quan siguin necessaris gestos i decisions valentes per fer reaccionar un socialisme espanyol que ha de fer seva, més clarament, la concepció d'una Espanya plural. I ha de comprometre's en impulsar un projecte federal.

Ho haurem de fer quan arribi el moment de plantejar una reforma constitucional que reflecteixi el canvi de cultura política que proposem. Aquest és el nostre compromís amb els electors de Catalunya: fer efectiva la promesa d'ampliació del nostre autogovern continguda en l'Estatut de 2006 i fer avançar sense complexos el nostre projecte federal.

Potser ha arribat l'hora que els socialistes catalans plantejem l'Espanya federal no pas com una proposta amable sinó com un compromís i una necessitat mútues. Una necessitat per fer viable l'únic projecte de futur

en el que ens sentim veritablement implicats i còmodes amb el conjunt dels socialistes espanyols.

També ha arribat l'hora -i les setmanes i mesos que venen seran molt exigents en aquest sentit- de denunciar la retòrica buida, darrere la qual els nostres principals adversaris s'amaguen quan parlen de vaguetats com el dret a decidir o la sobirania.

Claredat i responsabilitat, és el que haurem d'exigir a Convergència i Unió per dir quina és la seva proposta per al futur de Catalunya, en relació amb l'Estatut com a eina per al nostre autogovern.

Claredat i responsabilitat per explicar als ciutadans, que Convergència considera l'Estatut, que tan va costar fer, de negociar, d'aprovar i d'aplicar, com una joguina inútil i inservible. I haurien de dir a la gent, als empresaris, al món econòmic i social si el que proposen els nostres adversaris són quatre o vuit anys més de desgast, de tensió i de confrontació institucional i política.

I amb això arribem a la tercera crisi: la crisi política ... o potser seria més exacte parlar de la crisi de la política. Perquè no estem davant d'anècdotes i incidents menors de la vida política quotidiana.

No. Estem davant d'una greu crisi de confiança en la política. Justificada per la manifestació reiterada -i certament amplificada- de símptomes que alimenten la insatisfacció i la desconfiança ciutadana i que porten a un creixement preocupant de la desafecció política, de la inhibició ciutadana de la participació activa en la resolució en els problemes col·lectius.

Uns símptomes prou coneguts i denunciats, però ben arrelats en les actituds i en el comportament dels actors polítics: des del sectarisme polític al tacticisme de curta volada, passant pel partidisme com a criteri determinant de massa decisions ... O des de la corrupció política a la ineficiència administrativa, passant per la subordinació de la política a la pressió mediàtica ...

Són fenòmens que en molts casos es retroalimenten, configurant un cercle viciós desesperant. Però tots aquests símptomes configuren el quadre d'una crisi de la política entesa com una crisi de la democràcia, de la política democràtica.

Una política democràtica que està afrontant una batalla desigual contra el poder expansiu dels mercats i contra el poder corrosiu d'uns mitjans de comunicació en permanent mutació.

Els temps de la política i els temps dels mercats i dels mitjans no van a l'hora. S'han desajustat de tal manera que la crisi de la política conté – com si es tractés d'una nina russa- diverses crisis simultànies: de representació, de legitimitat i de governabilitat.

Sóc conscient que trobar respostes a una crisi d'aquesta magnitud ens depassa i molt. Però no vegeu en aquesta constatació una declaració d'impotència, sinó d'un realista reconeixement dels nostres límits. La consciència del límit és una condició indispensable per a tota acció política que vulgui ser realment efectiva i transformadora.

Vol dir això, que els problemes de la democràcia requereixen respostes a diversos nivells. Des del nivell més immediat –local- als nivells nacional i

estatal. I sobretot requereixen noves respostes als nivells europeu i global.

Respostes que han d'estar interconnectades perquè els nivells polítics han esdevingut interdependents. Però la complexitat institucional i procedimental d'aquestes noves respostes no pot prescindir d'unes poques orientacions bàsiques i irrenunciables.

Els problemes de la democràcia es resolen amb més democràcia. És a dir amb més poder de decisió ciutadana i amb més capacitat de deliberació pública. Els problemes de legitimitat de les institucions es resolen quan l'interès general és clarament identificat i compartit i s'imposa al partidisme. I quan l'acció institucional esdevé més eficient i més transparent. Els problemes de governabilitat es resolen amb institucions i procediments adequats a la naturalesa i abast dels problemes. Amb la flexibilitat indispensable per fer possible i efectiva la gestió de la interdependència i la integració de la governació en els nivells local, nacional, europeu i global.

I sabem que, per fer front amb credibilitat a la reforma de la política, implícita en tots aquests propòsits, ens cal afrontar -més enllà de l'àmbit institucional- una renovació radical dels instruments i de les formes de fer política, de les relacions entre la ciutadania i els partits polítics.

Amigues i amics, no ens podem conformar amb mitges tintes en aquesta reforma de la política. Perquè sense ella, no tindrem ni la credibilitat ni la legitimitat per liderar les reformes socials i institucionals que ens són exigides en aquest moment crucial.

Vaig acabant,

Deia en començar que el PSC està en un tombant crucial de la seva història. Afrontem unes eleccions clau, per la gravetat del moment i pels problemes i contradiccions de la nostra societat que hem de superar. I en una situació com aquesta, l'ambigüitat i la indecisió del partit serien suïcides.

Per això hem de ser capaços de presentar-nos a l'electorat tal com som. Del socialisme que defensem i del catalanisme que representem. Sense la mínima concessió a la resignació i el fatalisme. Una cosa més. Jo confio plenament en vosaltres, en la força del PSC.

Crec en el caràcter entusiasta i contagiós de l'impuls polític, de l'ànim polític. Sense energia personal és impossible mobilitzar energia col·lectiva. Sense fe i moral, sense ambició... no es poden demanar ni suport, ni confiança, ni vots. Sense l'empenta dels dirigents, dels líders, dels representants polítics... sense la vostra empenta, no mobilitzarem els militants, els simpatitzants i els ciutadans i ciutadanes.

Tinc, teniu, tenim... una gran responsabilitat. Ens toca tirar del carro.

Amics i amigues,

el partit està per jugar, encara. Les enquestes, les circumstàncies i el context..., potser, ens són adversos, però tenim conviccions i creiem que són compartides per la majoria del país. Una majoria que ha d'escoltar propostes clares. Si parlem clar, els indecisos tindran motius per anar a votar.

Si fem propostes per resoldre els problemes de la gent, els abstencionistes poden tornar a les urnes. Si som ambiciosos, els catalanistes que volen més autogovern, però no més conflicte, poden donar-nos la seva confiança. Si busquem la unitat, els moderats i la gent sensata pot trobar en nosaltres una opció vàlida.

Si fem del PSC el partit de la modernitat i l'europeisme, els joves que han fet 18 anys en aquesta legislatura poden sentir-se motivats per votar-nos.

Si defensem les polítiques socials a fons, els progressistes i la gent d'esquerra sabran que som la força que fa realitat els canvis socials.

Mireu, els indecisos, els abstencionistes, els catalanistes, els moderats, els progressistes i els joves... som la majoria del país. I el PSC és el partit de la majoria.

Aquests són els nostres compromisos davant del poble de Catalunya.

Uns compromisos que ens exigeixen i ens exigiran el millor de nosaltres mateixos. Uns compromisos que assumeixo personalment i que vull resumir en una única i superior obligació:

Res ens ha d'apartar del deure de servir el poble de Catalunya, fidelment i amb totes les nostres forces i capacitats.

La nostra actuació pot estar condicionada i limitada per la història i per la realitat -com la de tothom-, però no ens hem de resignar a considerar

aquests condicionants i aquests límits com a impediments insuperables de l'acció reformadora.

Vull afirmar, davant de tots vosaltres, el meu optimisme i la meva convicció en que la voluntat combinada amb la intel·ligència pot superar els condicionants i els límits sempre que es sigui capaç de reconèixer-los.

Vull convidar-vos a compartir aquest optimisme de la voluntat, sense el que l'acció política perd tot el seu sentit.

Amigues i amics, moltes gràcies, pel vostre alè i pel vostre compromís, i per la vostra feina.